

olie, kan føre og har ført til betydelige skader på havmiljøet. MARPOL-konventionens regler om udtømning betyder, at alle disse skadelige stoffer, der, bortset fra de tunge olietyper, har kunnet udledes uden nogen som helst begrænsninger, nu underkastes regulering.

Det må endvidere betragtes som et betydningsfuldt fremskridt, at visse havområder, hvis økosystemer på grund af et langsomt vandskifte er særligt udsatte for miljøskader, gives en videregående beskyttelse, enten ved direkte forbud mod eller ved overordentlig strenge regler for udtømning af olie og andre skadelige stoffer.

Endelig betyder også de strengere regler for udtømning af de tunge olier, at den konstante tilførsel af olie til havet formindskes væsentligt. Som det fremgår af tabel 4, udgør netop de mange småudtømminger langt den største del af den ikke-landbaserede olieforurening.

Reglerne om udtømning skal ses i sammenhæng med reglerne om modtageanlæg i havne, der sikrer, at det ikke er nødvendigt for skibene at rense tanke eller bortskaffe spildevand og affald på havet. Endelig har konventionens kontrolregler og reglerne om indberetning og om gensidig underretning både præventiv betydning og betydning for, at en eventuel forurening kan bekæmpes effektivt.

Hvad angår reglerne om skibskonstruktion, må der skelnes mellem regler til forebyggelse af forurening fra normalskibsdriften (særlige tanke til føring af ballast, tanke forbeholdt ren ballast og anlæg til skylning med råolie) og fra ulykker (beskyttende placering af ballasttanke og inert (inaktiv) gas anlæg). Fordelen ved anlæg til skylning med råolie er, at olietankene i stedet for med vand skylles med råolie, hvad der medfører en mere effektiv rensning af tankene for olierester, og at olieresterne pumpes i land med den øvrige olielast i stedet for at skulle bortskaffes sammen med rens vandet. Fordelen ved særlige tanke til føring af ballast (og tanke forbeholdt ren ballast) er, at ballastvandet ikke kommer i berøring med olietilsølede tanke, og at bortskaffelse af ballastvand derfor ikke medfører forurening.

Inert (inaktiv) gas anlæg skal nedsætte faren for eksplosionsulykker. Beskyttende placering af ballasttanke betyder, at disse tanke med ren ballast placeres således, at det så vidt muligt er dem og ikke olietankene, der beskadiges ved kollision eller grundstødning. Disse regler skal ses i sammenhæng med konventionens regler om olietankes konstruktion og størrelse, og med reglerne i SOLAS-konventionen, hvis 1978-protokol ligeledes vedtoges på konferencen i 1978, og som for at

forebygge ulykker stiller en række krav til skibenes manøvreringsevne og sikkerhedsudstyr.

På denne baggrund er der ingen tvivl om, at MARPOL-konventionens regler, når de gennemføres internationalt, vil formindske farerne for den menneskelige sundhed og skaderne på det marine dyreliv og medvirke til, at de omfattende forureninger af strande med olie, plastik og andet affald vil formindskes. Dette vil igen påvirke de økonomiske tab af erhvervsmæssig karakter og de udgifter til reetablering af rekreative værdier, der skyldes forurening fra skibe.

Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Udover en række positive miljømæssige konsekvenser vil en gennemførelse af MARPOL-konventionens regler ligeledes indebære positive samfundsøkonomiske virkninger. Det må for det første fremhæves, at omkostningerne i forbindelse med bekæmpelse og sanering m.v. efter større olieudslip meget vel som ovenfor omtalt kan beløbe sig til mange millioner kr., og at konventionens regler vil medføre, at risikoen for sådanne uheld formindskes.

For det andet vil konventionens regler betyde en nedsat risiko for, at der opstår sundhedsfarlige situationer som følge af en stigende forurening af havene. En sådan forøget beskyttelse af den menneskelige sundhed vil også være af væsentlig positiv samfundsøkonomisk værdi.

For det tredje vil beskyttelsen af de rekreative områder, ikke mindst badestrandene, og af dyrelivet – ud over en værdi i sig selv – være af væsentlig betydning for udviklingen i turisterhvervet.

Der er således en række positive samfundsøkonomiske konsekvenser af gennemførelsen af konventionens regler. Det drejer sig både om virkninger på kortere og længere sigt. Der foreligger imidlertid ikke noget grundlag, der gør det muligt at udarbejde et skøn i kroner og ører over disse konsekvenser.

For så vidt angår de negative samfundsøkonomiske virkninger af gennemførelsen af konventionens regler vil disse især være knyttet til de ændrede konstruktionsmæssige krav til tankskibe. Disse krav, der i første række rettes mod nye tankskibe, men som også berører eksisterende tankskibe, vil bl. a. medføre et dødvægttab, d.v.s. at lasteevnen bliver forringet. Beregninger udført af OECD angiver, at dødvægttabet vil være i størrelsesordenen 10 pct. – afhængigt af, hvilke tankskibstyper, der er tale om.